Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2026/1698

2026 7 13

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO REGLAMENTAS (ES) 2026/1698

2026 m. liepos 10 d.

kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1308/2013 numatoma skubi finansinė parama nuo pavojingų meteorologinių reiškinių ir gaivalinių nelaimių nukentėjusiems žemės ūkio sektoriams Kroatijoje, Kipre, Portugalijoje, Rumunijoje ir Slovėnijoje

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007 ([1]), ir ypač į jo 221 straipsnio 1 dalį,

kadangi:

(1) 2025 m. pavasarį ir vasarą Kroatiją užklupo keli pavojingi meteorologiniai reiškiniai. Augimo sezonas kovo viduryje ir balandžio pradžioje prasidėjo dviem šalčio bangomis ir šalnomis. Tas pats laikotarpis taip pat pasižymėjo kritulių pertekliumi ir sausra, kurie turėjo įtakos tam tikrų kultūrinių augalų derliui. Dėl bendro šių nepalankių sąlygų poveikio buvo padaryta didelė žala slyvų, lazdynų riešutų, vynuogių, mėlynžiedžių liucernų ir cukrinių runkelių derliui;

(2) 2025 m. vasaros mėnesiais Kipras nukentėjo nuo didelės sausros, kurią sukėlė kritulių trūkumas ir ekstremalus karštis. Kritulių trūkumas jau buvo pastebimas nuo gegužės mėn. Užsitęsusi sausra padarė negrįžtamą poveikį keliems žemės ūkio sektoriams ir kultūriniams augalams, todėl labai sumažėjo citrusinių vaisių, bananų, figų, granatų, opuncijų, vynuogių, alyvuogių aliejaus ir valgomųjų alyvuogių, javų derlius, taip pat pašarų ir bitininkystės produktų gamyba. Dėl to taip pat labai išaugo galvijų, avių ir ožkų pašarų sąnaudos;

(3) 2026 m. sausio ir vasario mėn. Portugalija nukentėjo nuo audros Kristinos. Labai smarkios liūtys, stiprūs vėjai ir didelės bangos sukėlė potvynius ir ekstremalius su oro sąlygomis susijusius incidentus, per kuriuos buvo sunaikinta žemės ūkio paskirties žemė ir infrastruktūra. Dėl audros prarasta daug žemės ūkio produkcijos. Vietovėse, kurias nusiaubė audra, buvo padaryta didelio masto žala lauko kultūrinių augalų, alyvuogių aliejaus ir valgomųjų alyvuogių, vaisių ir daržovių žemės ūkio produkcijai, taip pat vyno ir gyvulininkystės sektoriams;

(4) 2025 m. vasaros mėnesiais Rumunija nukentėjo nuo pavojingų meteorologinių reiškinių. Ji nukentėjo nuo didelės sausros, kuri prasidėjo birželio mėn. ir tęsėsi didžiąją rugpjūčio mėn. dalį ir kurią lydėjo besikartojančios karščio bangos. Šie labai karšti ir sausi orai pasireiškė svarbiausiu kultūrinių augalų augimo etapu ir padarė didelę žalą kukurūzams ir saulėgrąžoms;

(5) 2025 m. pavasarį (kovo ir balandžio mėn.) Slovėniją užklupo dvi šalčio bangos, o keliose vietovėse temperatūra buvo žemiau nulio. Bendras šių dviejų šalnų poveikis auginimo laikotarpio pradžioje padarė didelę žalą obuolių derliui;

(6) dėl pavojingų meteorologinių reiškinių ir gaivalinių nelaimių žemės ūkiui padaryta didelė žala, be to, su tokiais reiškiniais susidūrę Kroatijos, Kipro, Portugalijos, Rumunijos ir Slovėnijos augintojai prarado pajamas, todėl iškilo pavojus tų valstybių narių žemės ūkio valdų ekonominiam gyvybingumui;

([1]) 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007 (OL L 347, 2013 12 20, p. 671, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj).

(7) todėl reikėtų priimti išskirtinę priemonę, kuria būtų sprendžiamos konkrečios po pavojingų meteorologinių reiškinių ir gaivalinių nelaimių Kroatijoje, Kipre, Portugalijoje, Rumunijoje ir Slovėnijoje iškilusios problemos;

(8) dėl pavojingų meteorologinių reiškinių ir gaivalinių nelaimių žemės ūkio produktų gamintojų patirta didelė žala ir ekonominiai nuostoliai yra konkreti problema pagal Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 221 straipsnį ir jos negalima lengvai išspręsti priemonėmis, kurių imamasi pagal to reglamento 219 arba 220 straipsnį. Padėtis nėra konkrečiai susijusi su nustatytu unikaliu rinkos sutrikimu ar tikslia tokio sutrikimo grėsme. Be to, tai nėra padėtis, dėl kurios reikėtų imtis kovos su gyvūnų ligų plitimu ar vartotojų pasitikėjimo praradimu dėl pavojaus visuomenės, gyvūnų ar augalų sveikatai priemonių;

(9) Kroatijai, Kiprui, Portugalijai, Rumunijai ir Slovėnijai skirtina suma turėtų būti nustatyta visų pirma atsižvelgiant į atitinkamą valstybės narės svorį Sąjungos žemės ūkio sektoriuje ir remiantis tiesioginėms išmokoms taikomomis grynosiomis viršutinėmis ribomis, nustatytomis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/2115 ([2]) V priede, ir pavojingų meteorologinių reiškinių ir gaivalinių nelaimių poveikiu Kroatijoje, Kipre, Portugalijoje, Rumunijoje ir Slovėnijoje;

(10) Kroatija, Kipras, Portugalija, Rumunija ir Slovėnija skubią finansinę paramą turėtų paskirstyti veiksmingiausiais kanalais, remdamosi objektyviais, sąžiningais ir nediskriminaciniais kriterijais, kuriais atsižvelgiama į nukentėjusių ūkininkų patiriamų sunkumų ir faktinės ekonominės žalos mastą, pavyzdžiui, mažiausią produkcijos nuostolių reikalavimus atitinkančiame sektoriuje arba reikalavimus atitinkančių kultūrinių augalų produkcijos nuostolių procentinę dalį. Šalys turėtų užtikrinti, kad nukentėję ūkininkai būtų galutiniai skubios finansinės paramos gavėjai ir būtų vengiama bet kokio rinkos ar konkurencijos iškraipymo;

(11) Kroatijai, Kiprui, Portugalijai, Rumunijai ir Slovėnijai skirta suma tik iš dalies sumažintų nukentėjusių ūkininkų patiriamus ekonominius sunkumus, todėl Kroatijai, Kiprui, Portugalijai, Rumunijai ir Slovėnijai turėtų būti leista tiems ūkininkams šiame reglamente nustatytomis sąlygomis suteikti papildomą nacionalinę paramą;

(12) siekiant Kroatijai, Kiprui, Portugalijai, Rumunijai ir Slovėnijai suteikti lanksčių galimybių Sąjungos skubią finansinę paramą skirstyti atsižvelgiant į nukentėjusių ūkininkų aplinkybes, joms turėtų būti leista ją sumuoti su kita parama, finansuojama Europos žemės ūkio garantijų fondo ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai lėšomis, užtikrinant, kad nukentėję ūkininkai negautų kompensacijos permokos;

(13) kad būtų išvengta kompensacijos permokų, Kroatija, Kipras, Portugalija, Rumunija ir Slovėnija turėtų atsižvelgti į paramą, suteiktą pagal kitas nacionalines ar Sąjungos paramos priemones arba privačias draudimo sistemas siekiant reaguoti į patirtus ekonominius nuostolius;

(14) atsižvelgiant į tai, kad Sąjungos skubios finansinės paramos sumos nustatytos eurais, ir siekiant užtikrinti, kad parama būtų skiriama vienodomis sąlygomis ir vienu metu, būtina nustatyti euro kaip nacionalinės valiutos neįsivedusiai valstybei narei – šiuo atveju Rumunijai – skirtos sumos konvertavimo į nacionalinę valiutą datą. Kadangi šiame reglamente galutinis skubios finansinės paramos paraiškų pateikimo terminas nenumatytas, taikant Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/127 ([3]) 30 straipsnio 3 dalį tikslinga laikyti, kad šiame reglamente nustatytoms sumoms taikomą valiutos kursą lemiantis operacinis įvykis yra šio reglamento įsigaliojimo data;

([2]) 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/2115, kuriuo nustatomos valstybių narių pagal bendrą žemės ūkio politiką rengtinų strateginių planų (BŽŪP strateginių planų), finansuotinų iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), rėmimo taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1305/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013 (OL L 435, 2021 12 6, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj).

([3]) 2021 m. gruodžio 7 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2022/127, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/2116 papildomas mokėjimo agentūrų ir kitų įstaigų, finansų valdymo, sąskaitų patvirtinimo, užstatų ir euro naudojimo taisyklėmis (OL L 20, 2022 1 31, p. 95, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/127/oj).

(15) siekiant užtikrinti šios išskirtinės priemonės veiksmingumą, paramos gavėjai turėtų greitai gauti skubią finansinę paramą. Be to, turėtų būti užtikrinta, kad Sąjungos biudžetas būtų stebimas laiku, o žemės ūkio rezervas būtų nuolat stebimas ir veiksmingai naudojamas, taip kuo labiau padidinant jo prieinamumą ir sustiprinant gebėjimą greitai reaguoti į kylančias krizes. Todėl tikslinga nustatyti tinkamumo finansuoti datą, iki kurios valstybės narės turi išmokėti tą paramą paramos gavėjams. Visi po tos datos atlikti mokėjimai turėtų būti laikomi neatitinkančiais Sąjungos finansavimo reikalavimų;

(16) todėl Sąjunga turėtų finansuoti Kroatijos, Kipro, Portugalijos, Rumunijos ir Slovėnijos patirtas išlaidas pagal šią išskirtinę priemonę tik tada, jei jos patirtos iki tam tikros leidžiamos datos. Taigi Sąjungos skubi finansinė parama turėtų būti išmokėta ne vėliau kaip 2027 m. vasario 28 d.;

(17) kadangi po 2027 m. vasario 28 d. atlikti mokėjimai nebebus laikomi atitinkančiais reikalavimus, Deleguotojo reglamento (ES) 2022/127 5 straipsnio 2 dalis, kurioje numatytas proporcingas pasibaigus terminui išmokamų mėnesinių išmokų mažinimas, netaikoma;

(18) kad Komisija galėtų stebėti šiuo reglamentu nustatytos priemonės veiksmingumą, Kroatija, Kipras, Portugalija, Rumunija ir Slovėnija turėtų pateikti Komisijai išsamią informaciją apie šio reglamento įgyvendinimą, visų pirma priemonių aprašymą, kriterijus, pagal kuriuos nustatomi reikalavimus atitinkantys žemės ūkio sektoriai ir kultūriniai augalai bei nukentėjusios geografinės vietovės;

(19) siekiant užtikrinti, kad ūkininkai skubią finansinę paramą gautų kuo greičiau, Kroatija, Kipras, Portugalija, Rumunija ir Slovėnija turėtų šį reglamentą įgyvendinti nedelsdamos. Todėl šis reglamentas turėtų įsigalioti kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*;

(20) šiame reglamente nustatytos priemonės atitinka Bendro žemės ūkio rinkų organizavimo komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

1. Kroatijai, Kiprui, Portugalijai, Rumunijai ir Slovėnijai skiriama iš viso 56 600 000 EUR dydžio Sąjungos skubi finansinė parama išskirtinei paramai ūkininkams teikti šiame reglamente nustatytomis sąlygomis.

2. Pagal šį reglamentą Sąjungos patirtos išlaidos negali viršyti šios bendros sumos:

a) 4 400 000 EUR Kroatijai;

b) 4 600 000 EUR Kiprui;

c) 30 000 000 EUR Portugalijai;

d) 14 800 000 EUR Rumunijai;

e) 2 800 000 EUR Slovėnijai.

3. Kroatija, Kipras, Portugalija, Rumunija ir Slovėnija 2 dalyje nurodytas sumas naudoja priemonėms, kuriomis siekiama kompensuoti labiausiai nukentėjusių ūkininkų ekonominius nuostolius, patirtus dėl 2025 ir 2026 m. pavojingų meteorologinių reiškinių ir gaivalinių nelaimių, padariusių poveikį jų ūkių gyvybingumui.

Sąjungos skubios finansinės paramos skyrimo reikalavimus atitinka šie žemės ūkio kultūriniai augalai arba sektoriai:

a) Kroatijoje: slyvos, lazdyno riešutai, vynuogės, mėlynžiedės liucernos ir cukriniai runkeliai;

b) Kipre: citrusiniai vaisiai, bananai, figos, granatai, opuncijos, vynuogės, alyvuogių aliejus ir valgomosios alyvuogės, javai, kultūriniai augalai konservuojamiesiems pašarams, bitininkystė, galvijai, avys ir ožkos;

c) Portugalijoje: lauko kultūriniai augalai, alyvuogių aliejus ir valgomosios alyvuogės, vaisiai ir daržovės, vyno ir gyvulininkystės sektoriai;

d) Rumunijoje: saulėgrąžos ir kukurūzai;

e) Slovėnijoje: obuoliai.

4. 3 dalyje nurodytos priemonės taikomos remiantis objektyviais, teisingais ir nediskriminaciniais kriterijais, kuriais atsižvelgiama į faktinius nukentėjusių ūkininkų ekonominius nuostolius. Priemonės turi būti tokio pobūdžio, kad mokėjimai neiškraipytų rinkos ar konkurencijos.

5. Pagal šį reglamentą teikiama skubi finansinė parama apsiriboja ūkininkų pajamų nuostolių, tiesiogiai patirtų dėl žalos reikalavimus atitinkantiems sektoriams ir kultūrinių augalų derliui, kompensavimu. Pagal šį reglamentą jokie kiti ekonominiai nuostoliai paramos skyrimo reikalavimų neatitinka.

6. Kroatija, Kipras, Portugalija, Rumunija ir Slovėnija užtikrina, kad tais atvejais, kai ūkininkai nėra tiesioginiai Sąjungos skubios finansinės paramos gavėjai, jiems atitektų visa tos paramos ekonominė nauda.

7. Kroatijos, Kipro, Portugalijos, Rumunijos ir Slovėnijos patirtos išlaidos, nurodytos 2 dalyje ir susijusios su išmokomis pagal 3 dalyje nurodytas priemones, atitinka Sąjungos skubios finansinės paramos skyrimo reikalavimus tik tuo atveju, jei tos išmokos išmokėtos iki 2027 m. vasario 28 d.

8. Taikant Deleguotojo reglamento (ES) 2022/127 30 straipsnio 3 dalį, šio reglamento 1 straipsnio 2 dalies d punkte nustatytoms sumoms taikomą valiutos kursą lemiantis operacinis įvykis yra šio reglamento įsigaliojimo data.

9. Šiame reglamente nustatyta Sąjungos skubi finansinė parama gali būti sumuojama su kita parama, finansuojama Europos žemės ūkio garantijų fondo ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai lėšomis.

10. Kroatija, Kipras, Portugalija, Rumunija ir Slovėnija, remdamosi tais pačiais objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais, gali skirti papildomą nacionalinę paramą priemonėms, kurių imamasi pagal 3 dalį, neviršydamos 200 % šio straipsnio 2 dalyje nustatytų sumų, su sąlyga, kad pagal jas atliekami mokėjimai neiškraipys rinkos arba konkurencijos, arba dėl jų neatsiras kompensacijos permokos. Papildomos nacionalinės paramos skyrimo reikalavimus atitinkantys žemės ūkio kultūriniai augalai ir sektoriai yra tie patys, kuriems gali būti skiriama Sąjungos skubi finansinė parama. Kroatija, Kipras, Portugalija, Rumunija ir Slovėnija papildomą nacionalinę paramą išmoka ne vėliau kaip 2027 m. balandžio 30 d.

11. Kad būtų išvengta kompensacijos permokų, kai teikiama finansinė parama pagal šį reglamentą, Kroatija, Kipras, Portugalija, Rumunija ir Slovėnija atsižvelgia į paramą, suteiktą pagal kitas nacionalines ar Sąjungos paramos priemones arba privačias sistemas siekiant reaguoti į atitinkamus ekonominius nuostolius.

2 straipsnis

1. Kroatija, Kipras, Portugalija, Rumunija ir Slovėnija nedelsdamos ir ne vėliau kaip 2026 m. spalio 31 d. dėl priemonių, nurodytų 1 straipsnio 3 dalyje, pateikia Komisijai:

a) ketinamų taikyti priemonių aprašymą;

b) kriterijus, pagal kuriuos nustatomi reikalavimus atitinkantys žemės ūkio sektoriai ir kultūriniai augalai bei nukentėjusios geografinės vietovės;

c) kriterijus, pagal kuriuos nustatomi skubios finansinės paramos skyrimo reikalavimus atitinkantys ūkininkai ir susijusios sumos;

d) Sąjungos skubios finansinės paramos paskirstymo ūkininkams metodus ir procesą;

e) informaciją apie numatomą priemonių poveikį siekiant kompensuoti ūkininkų ekonominius nuostolius, patirtus dėl prarasto derliaus;

f) informaciją apie veiksmus, kurių buvo imtasi siekiant patikrinti, ar numatytas priemonių poveikis pasiektas;

g) informaciją apie veiksmus, kurių imtasi siekiant išvengti konkurencijos iškraipymo ir kompensacijos permokų;

h) Sąjungos išlaidų mokėjimo prognozę, suskirstytą pagal mėnesius iki 2027 m. vasario 28 d.;

i) informaciją apie papildomos nacionalinės paramos, suteikiamos pagal 1 straipsnio 9 dalį, dydį;

j) informaciją apie veiksmus, kurių turi būti imamasi siekiant kontroliuoti, ar ūkininkai atitinka reikalavimus, ir apsaugoti Sąjungos finansinius interesus.

2. Ne vėliau kaip 2027 m. liepos 31 d. Kroatija, Kipras, Portugalija, Rumunija ir Slovėnija informuoja Komisiją apie bendras pagal kiekvieną priemonę išmokėtas sumas (jei taikytina, suskirstytas pagal Sąjungos suteiktą skubią finansinę paramą ir papildomą nacionalinę paramą), paramos gavėjų skaičių ir tipą ir priemonės veiksmingumo vertinimą.

3 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2026 m. liepos 10 d.

Komisijos vardu
Pirmininkė
Ursula VON DER LEYEN